

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ผลกระทบทางสุขภาพของประชาชนจากขยะมูลฝอยในเขต
เทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง

ผู้เขียน นางสาวบุศรา ทศนวิจิตร

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลชุมชน)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร. ยูยงค์ จันทรวิจิตร ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาดา เหลืองอากาศพงศ์ กรรมการ

บทคัดย่อ

ปัญหาขยะมูลฝอยเป็นปัญหาสำคัญและเร่งด่วนในประเทศทั่วโลก ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชน การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลกระทบทางสุขภาพของประชาชนจากขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามคือประชาชนจำนวน 382 คน สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน กลุ่มตัวอย่างในการสนทนากลุ่ม คือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 25 คน ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้ปฏิบัติหน้าที่เก็บกวาดรวบรวม เก็บขนขยะมูลฝอย ผู้ประกอบอาชีพอิสระ รับซื้อของเก่า คนค้าขายขยะมูลฝอย ชาเล้ง และบุคคลที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในการจัดการขยะมูลฝอย คัดเลือกแบบเจาะจง และกลุ่มตัวอย่างในการจัดเวทีการกำหนดขอบเขตและแนวทางการประเมินผลกระทบทางสุขภาพของประชาชนจากขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง คือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวน 25 คน การศึกษาครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ ของเดชรัต สุขกำเนิด, วิชัย เอกพลากร และปัทพงษ์ เกษสมบูรณ์ (2545) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถาม และแนวคำถามสนทนากลุ่ม สร้างขึ้นจากการสนทนากลุ่มกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับปัญหาขยะมูลฝอย และการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.87 และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อัลฟาของครอนบาค ได้ค่าเท่ากับ 0.78 วิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถาม

โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม และการจัดเวทีการกำหนดขอบเขตและแนวทางการประเมินผลกระทบทางสุขภาพของประชาชนจากขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า

ผลกระทบทางสุขภาพจากขยะมูลฝอยทางร่างกายด้านบวก ได้แก่ 1) การคัดแยกขยะมูลฝอยที่เป็นของมีคมช่วยลดการบาดเจ็บหรือที่มแทงพนักงานเก็บขนขยะมูลฝอยได้ 2) ถ้าทุกบ้านช่วยกันคัดแยกขยะฝอยก่อนนำไปทิ้ง ทำให้ปริมาณขยะลดลง ด้านลบ ได้แก่ 1) ขยะมูลฝอยเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรคได้ 2) การกำจัดขยะมูลฝอยโดยการเผาทำให้เกิดปัญหาด้านกลิ่นเหม็นและเกิดอากาศเป็นพิษ

ผลกระทบทางสุขภาพจากขยะมูลฝอยทางจิตใจด้านบวก ได้แก่ มีความสุขเนื่องจากมีรายได้เพิ่มขึ้น ด้านลบ 1) เกิดความเครียดเมื่อได้กลิ่นขยะมูลฝอย 2) เกิดความวิตกกังวลว่าน้ำเสียจากขยะมูลฝอยจะปนเปื้อนแหล่งน้ำในชุมชน

ผลกระทบทางสุขภาพจากขยะมูลฝอยทางด้านสังคมด้านบวก ได้แก่ 1) การคัดแยกขยะมูลฝอยทำให้ครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้น 2) การคัดแยกขยะมูลฝอยเป็นการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับคนในชุมชน ด้านลบ ได้แก่ ขยะมูลฝอยที่ตกค้างในชุมชนทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ไม่สะอาดและแสดงถึงการขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม

ผลกระทบทางสุขภาพจากขยะมูลฝอยทางจิตวิญญาณด้านบวก ได้แก่ การจัดการขยะมูลฝอยที่ดี ทำให้บ้านเมืองสะอาดน่าอยู่ อาจทำให้มีนักท่องเที่ยวมากขึ้น ด้านลบ ได้แก่ การทิ้งขยะมูลฝอยเรี่ยราดในที่สาธารณะแสดงให้เห็นความไม่มีวินัย ขาดความรับผิดชอบต่อสังคม และเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีแก่เยาวชน

ผลการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าเทศบาลนครลำปางควรสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนให้มีการคัดแยกขยะที่บ้านและให้ทิ้งขยะในถังขยะที่จัดให้ ควรมีการรณรงค์ความรู้เรื่องการลดคัดแยก และใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยเพื่อสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่คนในชุมชน และควรให้ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและมาตรการในการป้องกันหรือลดปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชน

Independent Study Title Health Impact from Solid Waste on People in
Lampang Municipality, Lampang Province

Author Miss Busara Thatsanawichit

Degree Master of Nursing Science (Community Nursing)

Independent Study Advisory Committee

Assistant Professor Dr. Yuwayong Juntarawijit Chairperson

Assistant Professor Suchada Lueang-a-papong Member

ABSTRACT

Solid waste is a significant and urgent problem worldwide. This descriptive study aimed to explore the health impacts from solid waste on people in Lampang municipality, Lampang province. The samples were divided into 3 groups. First, 382 community members who were administered a questionnaire. Second, 25 stakeholders who participated in a focus group discussion including community leaders, municipal solid waste workers, private businesses in the solid waste industry, scrap merchants, scrap collectors, tricycle (Sa-Leng) scrapers, and members of administrative teams involved in solid waste management and policy. Third, 25 stakeholders who participated in a public scoping meeting. This study was based on the health impact assessment concept of Detcharut Sukkumnoed, Wichai Aekplakorn, and Pattapong Kessomboon (2002). The instruments used in this study were the questionnaire and guidelines for the focus group discussion, which were constructed by the researcher and reviewed by 3 experts. The content validity index of the questionnaire was 0.87 and the reliability, tested by Cronbach's alpha coefficient, was 0.78. Data from the questionnaire were analyzed using descriptive statistics. Data from the focus group discussion and a public scoping meeting were analyzed using content analysis.

The results revealed that:

Positive impacts on physical health from solid waste on people in Lampang municipality included; 1) separation of sharp collections could reduce injuries among scrap collectors and 2) solid waste would decrease if every household separated their solid waste. Negative impacts included; 1) solid waste may contain pathogens with sufficient virulence that could cause a human to contract an infectious disease and 2) burning solid waste might cause odorous smell and air pollution.

A positive impact on mental health was that people were happy because they earned money from separating solid waste. Negative impacts included; 1) anxiety about odorous smell and 2) concern about water quality from contact with solid waste.

Positive impacts on social health included; 1) separation of solid waste could increase the family's income and 2) people had an occupation and bring income into the community. A negative impact was that people left out the solid waste on streets, which could cause environmental problems.

A positive impact on spiritual health was that good management of solid waste could provide a clean environment and increase the number of tourists. A negative impact was that solid waste left out on the streets reflected badly on the people; in that they showed a lack of social responsibility and discipline, which is not good roles model for young generations.

The results suggest that Lampang municipality should persuade people to be concerned with separating solid waste and using the provided trash containers. Campaigns for reducing, reusing and recycling (3Rs) solid waste should be conducted. Furthermore, promoting the 3Rs to be an occupation that can increase income among people should be encouraged. People and stakeholders should be involved in the policy and regulation process in supporting prevention or reduction of solid waste.